

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

53. An Sacerdos chiraga impeditus possit ministrare Euchariam non pollice & indice, sed aliis digitis? Et de aliis dubiis circa ministrationem Eucharistiae agitur. Primò, an Sacerdos ministrans ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

cato, vel sine peccato, vel post quodcumque aliud peccatum accedit ad celebrandum: deleto peccato per confessionem. Eamque sententiam probabilem putat Bonacina *disp. 4. quæst. 6.* quamuis absolute doceat, esse peccatum veniale celebrare, quoties non adest iusta causa cum Suario, Valenza, Reginaldo, & aliis quos refert, afferentes vnica die saltem abstinendum esse ex decencia, nisi adit iusta causa iudicio prudentis Confessarij, Quod sanè optimum consilium est: non tamen (vt dicebam cum aliis Auctoribus) video præcisam obligationem sub peccato adhuc veniali, siue quando adest menstruum, aut lepra, secluso horrore, quem caufaret leprosus celebrans in publico, siue post pollutionem etiam mortalem, siue post actum coniugalem redditum mortalem ex sine, aut aliter, dummodo præcedat ritè Confessio. Ita Dicastillus.

Sup. his mē-
struo, aut le-
pra supra in
tr. 1. Ref. 165.
§. 1. ante me-
dium, à vers.
Et in primis.

RESOL. LII.

An post sumptam Eucharistiam eodem die, sit peccatū veniale petere debitum causa captanda voluptatis? Et an sit eadem ratio de copula habita ante sumptionem Eucharistia? Ex part. 6. tract. 6. & Misc. 1. Ref. fol. 14.

Sup. hoc in
Ref. præci-
ta.

§. 1. DE hoc casu fuit olim mihi magna altercatio cum quodam viro Religioso, qui affirmatiuam sententiam mordicus sustinebat, quam tuetur Beja *part. 1. cap. 8.* qui citat Syluestrum, Caietanum, & Albertum Magnum, quibus addo Paludanum *in 4. distinct. 9. q. 3. art. 2. conclus. 3.* D. Antonium *in 3. part. tit. 13. cap. 6. §. 10.* Angelum *verb. Eucharistia 5. num. 44.* afferentes coniugatos petentes copulam eodem die, quo susceperunt sacram Synaxim, peccare venialiter, & hoc propter irreuerentiam, quæ infertur Sacramento.

2. Verum mihi tunc, & etiam nunc negatiua sententia placet, quia nullibi repetitur talis prohibitio; nec videtur tanta indecentia, quæ culpam constituat: nec debemus laqueos coniugatis inicere. Et quia non est eadem ratio de copula habita ante receptionem corporis Christi: at post sumptionem corruptis speciebus Sacramentalibus talis abstinencia à copula licita non videtur necessaria ad finem vllum per se intentum ab Ecclesia. Et ideo hanc sententiam sustinet Tabiena *ver. communicare quæst. 37. n. 43. in fin.* vbi dicit hoc tantum esse consilium. Victoria *in summa quæst. 87.* Sanchez *de matr. lib. 9. disp. 13. n. 17.* Reginaldus *tom. 2. lib. 29. cap. 6. quæst. 7. n. 117.* Magalius *in Prompt. tom. 2. ver. debet non coniugale num. 6.* Marchinus *de Sacramento Ordinis tract. 3. part. 3. cap. 2. num. 17.* & alij.

RESOL. LIII.

An Sacerdos obiragra impeditus possit ministrare Eucharistiam non pollice, & indice, sed alijs digitis? Et de alijs dubijs circa ministrationem Eucharistia agit. Primo, an Sacerdos ministrans Eucharistiam extra Missam omitendo ceremonias vt luminis accensi, confessionis generalis, absolutionis venialium, &c. peccet mortaliter, si absque vlla causa illas ceremonias omittat?

Secundo, an Sacerdos possit deferre Eucharistiam moribundo valde festinanter, currendo?

Tertio, an Sacerdos possit vbi equo ad præbendū Viaticum moribundo longe distanti, & in hoc casu aliqua aduertantur, quæ contingere possunt in praxi?

Et inferitur, an Sacerdos non ieiunus possit Missam celebrare ad communicandum alium, vel se ipsum in articulo mortis?

Quarto an laicus in articulo mortis, si non adit alius Minister, possit non solum ipse cum suis manibus sumere Viaticum, sed etiam illud alijs ministrare?
Quinto, an cum infirmus particulam deglutire non possit, possit Sacerdos illam ponere in co. lleari in genecilijs in Stomacum transmittat, vel saltem hoc possit fieri intra parum aquæ, vel vini, si aliter non possit infirmus particulam deglutire? Ex part. 10. tract. 16. & Misc. 6. Ref. 80.

§. 1. AFFirmatiuè responder P. Leandrus *de Sa- cram. tom. 2. tract. 7. disp. 4. quæst. 19.* Et ratio est, quia tota manus Sacerdotis est consecrata, & ita debere Eucharistiam ministrare.

2. Sed mihi magis placet opinio negatiua, quæ præter Possellium, & Bonaciam à Leandro adductos tenet etiam P. Franciscus Lugo *de Sacra. lib. 4. cap. 12. quæst. 4. n. 18.* Dico igitur Sacerdotem, qui propter chiragram, vel aliam infirmitatem non potest Eucharistiam indice, ac pollice ministrare, non posse licitè illam alijs digitis conferre; licet enim tota manus sit consecrata, confuetudo fert vt Sacramenta, quæ non sunt absolute necessaria, quod realem receptionem, conferantur indice, ac pollice, nec ab vsu communi recedendum est. Concedo tamen in extrema, vel grauissima necessitate posse quolibet digitis Eucharistiam ministrare.

3. Nota hic etiam obiter Leandrum *ubi supra, quæst. 28.* docere, Sacerdotem ministrantem Eucharistia extra Missam, omitendo ceremonias, vt luminis accensi, confessionis generalis, absolutionis venialium, &c. peccare mortaliter, si absque causa vlla rationabili, eas ceremonias omittat. Quia quod recendatur lumen, quando extra Missam in tra Eucharistia dispensatur, expressè habetur *in cap. san. de celebratione Missarum.* Ergo omisso huiusmodi, ceremoniæ non est censenda leuis irreuerentia.

4. Verum ego puto, quod quamuis solet lumen accendi, & confessio generalis præmitti cum quibusdam precibus, quæ non possunt omitti sine rationabili causa, nam aliqualem irreuerentiam conneret omisso voluntaria talium rituum, quos Ecclesia præscribit: hæc non ita rigorosè præcipi, vt ipsorum omisso secluso tum scandalo, tum contemptu, sit mortale peccatum, sed solum veniale. Et ita præter Suarez, & alios à Leandro adductos tenet nouissimè Pater Logo loco citato *num. 23. ad cap. ver. quæst.* respondeo, quod loquitur quando Eucharistia deferretur ad infirmos, & tunc quia grauitè puniuntur transgressores, grauis culpa supponi videtur, & rituale quoque Romanum, præcipit Eucharistiam deferri cum lumine.

5. An verò Sacerdos possit deferre Eucharistiam moribundo valde festinanter currendo, discrepant Doctores: Bonacina *ubi supra, num. 9.* & Barbosa *de potest. Parochi cap. 10. num. 46.* negant propter irreuerentiam Sacramenti, indecentiam, & irruptionem Ministris, quæ ex illa festinatione oritur cum quibus Ecclesiasticum, & diuinum præceptum sumendi Eucharistiam in mortis articulo obligare non videtur. Et ideo Martinus de San Ioseph *in Mon. Confess. tom. 1. lib. 1. tract. 5. de Euchar. num. 17.* sic ait: [Ni està obligado à lleuar el Sanctissimo Sacramento al enfermo, si ha de ir corriendo; porque repugna a la reuerencia deuida a tan alto Sacramento, ni el precepto de lleuarle a los enfermos obligat]

con peligro de que tengan al Parroco por necio; puede, y deve darse priesta: pero no ha de perder la devida modestia, ni decencia que se perderia con ir corriendo.] Ita ille. Affirmatiuam sententiam sustinet Quintanaduenas *Theol. Mor. tom. 1. tract. 4. singul. 8. num. 1.* nisi eam magnam irreuerentiam festinatio afferat, quæ periculum gignat decidenti in terram Sacramentum, aut Parochum cum illo, vel verum aliquid (non puerile, aut pharisaicum) sequatur populi scandalum. Hæc autem rarissime euenient; nam qui veloci cursu Eucharistiam deferri videat, existimare debet, periculum esse in mora. Et si Parochus propterea ab insipientibus irideatur, non ideo administrationis obligatio excusabitur. Si enim iuxta Theologos in 2.2. *quest. 185.* quilibet tenetur honorem, famam, & vitam prodigere, vt proximo in extrema necessitate spirituali succurrat, cur Parochus illam leuem irrisionem sustinere non tenebitur cum ex charitate, & iusticia obligatus sit omni sui in mortis articulo subuenire Sacramentorum administratione? Nec irreuerentia ex festinatione orta ea est, vt excuset ad hoc præcepto, eique vitilias suscipientis, ob quam instituta est Eucharistia, præponderat, & ob eam credit quasi iuri suo Sacramentum. Quemadmodum aliqui irreuerentia est, quod à Sacerdote non ieiuno Missa celebretur, & tamen potest, ad communicandum alium, vel se ipsum in mortis articulo, vt docent Zambranus de *Euchar. cap. 3. dub. 6. num. 1.* Laymann. *lib. 5. tract. 4. cap. 6. num. 20.* & alij. Sicut & si quid irreuerentia sit, vt Laicus propriis manibus Hostiam consecratam tangat; potest tamen & eam sibi in mortis naturalis, vel violente discrimine ministrare, si non adit aliquis Sacerdos, vel Diaconus, vt septuaginta Illucius, Suardius, Coninch, Chapequilla, Reginaldus, Granadus, & alij apud Dianam 3. *part. tract. 4. resol. 47. & 5. part. tract. 3. resol. 47.* contra Hurtadum, Præpositum, Fauustinus, Tannerum, Fagund. & Ochagauian, Hinc patet de ratione Barbosa. Hucusque Quintanaduenas.

Sup. hoc est
authoribus
hic citatis
supra in tr.
Ref. 131. &
in aliis eius
not.

Que hic est
in Ref. 66.
& 67. & etiam
in Ref. 65. &
6. Sed quod
& 609. & in
167. & in
1. vique ad
5. His suppo-
sitis, & infra
in hæc ipse
met. Ref. 5.
falsi ad me-
dium, a vers.
Si verò, & in
tom. 3. tr. 1.
Ref. 56. sig-
nauer. 6. Sed
& in tom. 1.
tr. 2. Ref. 5.
Et his, in
principio,
& ibi in tr. 3.
Ref. 56. & r.
ante modum,
& vers. Re-
sponso.

6. Vnde ex his rectè circa præsentem difficultatem discernit Pater Lugo *vbi supra num. 16.* & idem cum ipso assero, quod in hac re prudenter conferenda sunt irreuerentia Sacramenti, & irrisio Sacerdotis cum necessitate, vel vitilias recipientis, vt appareat quid rationabilius sit. Certe quoties Parochus ministraturus Basptimum, vel penitentiam, vel Extremam Vnctionem, probabiliter timet, proximum in peccato mortali decessurum, nisi festinet, & currat; fatentur Doctores, illum debere currere festinanter, etsi nondum integrè sit indutus, aut ingruat pluuia, vel pruina, vel æstus, aut Sacerdos sit irridendus, vt fatuus; Tenetur enim non solum honorem, & famam, sed etiam vitam exponere pro salute suorum ovium, quando versantur in extrema necessitate spirituali. Vnde colligo 1. quoties infirmus nequit aliud Sacramentum præter Eucharistiam recipere, prudentèrque timetur eius damnatio, nisi recipiat Viaticum; hoc esse ministrandum, etsi Sacerdos debeat currere festinanter, & omittere ritus accidentales Communionis; quia tunc necessitas morientis præponderat reuerentiæ Sacramenti. Secus verò si non vrgeat talis necessitas; quippe sola Communionis vitilias non præponderat Eucharistia venerationi

7. Sed si aliquis curiosus inquirat, an Sacerdos possit vehi equo ad præbendam Viaticum moribundo longè distanti, Possueinus, & Barbosa *vbi supra* asserunt non posse, nisi loci consuetudo id permitteret, & equus esset mansuetus, addentes, quod quantumvis sit defatigatus, debet non tradere Eucharistia pixidem ferendam Laico, sed hinc inde à

Laicis ipse humeris sustentetur, vel bursa collo appenda portet Eucharistiam. Verum Quintanaduenas *loco citato singul. 8. num. 2.* ad hoc dubium sic respondet: nisi prudenter timeatur, pixidem Eucharistia, vel Sacerdotem cum ea in terram casurum, potest ille equitans eam deferre. Quod periculum non aderit, cum in mansuetu equo, vel in mula, aut asino iter ageret. Quod si contingat, quod nimis distet agroti domus, & equus non inueniatur, Parochusque ob debilitatem non possit totius itineris cursu solus deferre, adhibeat sibi alium Sacerdotem, vel Diaconum in Sacerdotis absentia, socium, qui eam etiam deferat, vel, quod facilius est, collo appendat in bursa. Si verò contingeret, quod nec Sacerdos, nec Diaconus adsint qui possint in hoc casu iuuare deferentem; nec hic queat absque iuamine: Laicus iuuat, ac deferat, iuxta sententiam Laiman. *lib. 5. tract. 4. cap. 7. num. 4.* Coninch. *quest. 2. art. 3. num. 23.* & Dianæ 3. *part. 4. sect. 4. resol. 47.* docentium, posse Laicum Eucharistiam ministrare moribundo, si absint Sacerdos, & Diaconus. Quod probabile reputat Valentia *tom. 4. disp. 6. quest. 10. part. 1.* licet intolerabilis opinio vocetur à Soto: Sed immeritò: nam id nec naturali, nec diuino præcepto repugnat: immo nec Ecclesiastico; quia c. *perueniat. disp. 2. de consecr.* loquitur extra casum necessitatis. Nec consuetudo obstat; nam hæc adesse in præsentem nequit: quia cum illa sit actuum repetitio, & hic casus rarissime, aut nunquàm euenierit, non potest circa eum esse propriè consuetudo. Per quod patet responsio ad secundam dubij partem. Et hæc omnia docet Quintanad. *vbi supra*; Et quidem contra Cardinalem de Lugo nominatim contra me asserentem, non posse Laicum ministrare Eucharistiam moribundo; oppono eius Fratrem Germanum Patrem Franciscum de Lugo, qui nouissimè, me citato de *Sacram. lib. 4. c. 1. q. 1. num. 11.* & alios penes ipsum nostram sententiam tenentes, nempe Laicum in articulo mortis, si non adit alius ministrare posse non solum ipsum cum suis manibus sumere factum Viaticum sed etiam illud aliis ministrare.

Que hic est
in Ref.
66. & in aliis
eius annot.

8. Nota hic obiter, Marcum Serium *tom. 1. de officio & potestate Parochi disp. 5. difficult. unica quest. 2. 1. num. 15.* obseruare Patrem Iosephum de Augustino virum quidem doctissimum ex Societate I. E. S. V. & Concium nostrum amantissimum, cum infirmus particulam deglutire non posset, illam posuisse in cochleari argenteo cum paruo iure, vt in stomachum facilius transmitteret, sed vt verum fatear, hæc praxis mihi non placet, ob reuerentiã debitã tanto Sacramento: non enim decet ponere illud in iure, propter carnis pinguedinem in ipso admixtam: sed potius intra parum aquæ, vel vini; quæ quidem ordinantur, & sunt instituta ad confectionem huius Sacramenti. Sed si forsan Medici existimarent hæc infirmo detrimentum allatura; tunc particulam in iure calido apponi concederem, & forsan in hoc casu ita praticauit Pater Augustinus, *vbi supra*.

Sup. hoc supra
in tr. 1.
Ref. 125. §.
Nota etiam
& infra in
Ref. 98. §. 1.
in fine.

RESOL. LIV.

An si cadat super barbam alicuius Hostia, vel fragmentum, si ipsa barba lananda?
Et quid, si sanguis cadat super barbam Sacerdotis? Ex part. 10. tr. 12. & Mis. 2. Ref. 10.

§. 1. AD primum negatiuè respondet Tamburinus *Opusc. de Sacrif. Missæ, lib. 2. cap. 8. §. 8. num. 3.* vbi sic ait: Simile quid de illius viri barba dicendum est; si enim fragmentum capere Sacerdos modestè potest, & sine viri offensione, accipiat; se- cùs,

Sup. hoc lege
doctrinã
Ref. 104. seq.
& signanter
prope finem,
& vers. quid
est faciendũ.